

Geloof, twijfel en zekerheid

Liturgiesuggesties:

Gezang 151: 1, 2 en 3

Psalm 65: 1 en 2

Efeziërs 1:3-14

Psalm 111: 1 en 2 OB

Dordtse Leerregels 1: 7,8 en 11-12

Psalm 111: 5 en 6 OB

Psalm 106: 1, 2, 21 en 22

Psalm 27: 5 OB

Psalm 27: 7 OB

***

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Wie gelooft is uitverkoren! Wie gelooft is een kind van God!

Dat is dat wel een mooie uitspraak die kun je boven je bed hangen, je kunt er naar kijken, maar zo'n tekst zegt je niets als het niet door je héén gegaan is.

Als het je - persoonlijk - niet heeft geraakt.

Als je het jezelf niet eigen hebt gemaakt.

Wie gelooft is uitverkoren!

Wie gelooft is een kind van God!

Het moet een stuk van jezelf worden.

Want wat je je in je leven niet eigen maakt stoot je vroeg of laat toch weer af.

Wanneer iemand bij een operatie het hart van een ander gekregen heeft wil het wel eens voorkomen dat zijn lichaam dat hart afstoot.

Zo gaat het ook met dingen van het geloof die je zomaar van een ander overneemt zonder ze - persoonlijk - te verwerken.

Zo gaat het ook met het geloof in de uitverkiezing.

Daarom moeten we vanmiddag nog maar wat dieper graven in de diamant-mijn van het Woord van God.

En dan hoop ik maar dat u en dat jij niet alleen die diamanten in het licht ziet schitteren, maar dat je er wat in je zak en in je hart zult stoppen, dat je er wat van zult kunnen toe-eigenen. Persoonlijk.

*

Geloof, twijfel, zekerheid.

Dat zijn de trefwoorden waar we vanmiddag samen over willen nadenken.

Geloof, twijfel, zekerheid.

'Ik weet soms zelf niet eens of ik wel echt geloof.

Als ik erover nadenk ga ik twijfelen.

En in de Bijbel staat toch dat twijfelen ongelooft is?'

Broeders en zusters, jongens en meisjes, om maar met dat laatste te beginnen, dat stáát er inderdaad.

Letterlijk: "want wie twijfelt, gelijkt op een golf der zee, die door de wind aangedreven en opgejaagd wordt." (Jacobus 1: 6)

Wie twijfelt maakt dus zo'n golfbeweging: dan naar de deze kant, dan naar die kant.
Je houdt geen koers, geen richting.
Maar als de apostel Jacobus - want die schrijft dat - daar nu zijn medegelovigen zo voor waarschuwt ... twijfel! ... dan komt dat blijkbaar vóór.
Dat mensen, ook gelovige mensen, heen en weer geslingerd worden.
Dat ze het nu eens hebben en dan weer kwijt zijn.

Trouwens in de Bijbel vinden we tal van voorbeelden van zulke mensen.
Het ene ogenblik durven ze alles aan met hun God en het andere ogenblik schrikken ze voor het minste en geringste terug.
Zo is het toch ook vaak bij ons?
Nú eens hoor je iemand zeggen: Ik ben een kind van God.
En dan weer vraag je je af: Zou ik wel uitverkoren zijn?
Daarom is het helemaal niet zo vreemd als iemand zegt: Ik weet soms zelf niet eens of ik wel echt geloof?
Daarmee is het ongeloof, de twijfel, natuurlijk niet goed gepraat.
Want twijfel, broeders en zusters, jongens en meisjes, is inderdaad ten diepste ongeloof.
En ongeloof is zonde.

Stel je voor dat je een brief krijgt van je vader of moeder, van een goede vriend of vriendin.
Je leest die brief, je leest hem nog een keer.
En je zegt: Ik kan me niet voorstellen dat het allemaal wáár is wat erin staat.
Daarmee zet je toch de briefschrijver of briefschrijfster voor leugenaar?
Je vertrouwt hem of haar niet. Dat is een belediging.
Daar zet je een vriendschap voor op het spel.
En nu tegenover de HERE.
Hij noemt Zichzelf de Waarachtige, de Getrouwe.
En dat ís Hij ook.
Hij ís de Waarheid en Hij spréékt de Waarheid.
Hij heeft ons ook een brief geschreven: de Bijbel, zijn Woord.
En wij lezen het en dan zeggen we:
Zou het allemaal wel wáár zijn? Zou het wel allemaal voor mij zijn?
Hoe komt het, broeders en zusters, jongens en meisjes, dat we de HERE niet vertrouwen?
Dat er zo vaak en zo veel onzekerheid en twijfel is?
Ik wil wel geloven - zegt iemand - maar af en toe heb ik zo mijn twijfels.
Ik zou er erg graag alles voor over hebben en dat kan ik nou net niet opbrengen.
Er-alles-voor-over-hebben zou het daar niet bij velen van ons op vast zitten?

Er kwam eens een jongeman bij de Here Jezus, die vroeg: Meester, wat moet ik doen om behouden / om zalig te worden?
Hij kreeg als antwoord: Verkoop alles wat je hebt en geef het aan de armen en kom dan, en volg Mij.
Dát kon hij nou juist niet opbrengen.
Zeker, wij hoeven niet alles te verkopen.
Maar we moeten er wel alles voor over hebben.
Anders gezegd: alles wat tussen de HERE en ons staat, dat moet wég!

Wat dat is? Dat is voor een ieder van ons verschillend.
Maar het is in ieder geval ons eigen ík.
Ik ... die alles beter weet. Ik ... die alles anders zou doen.
Waarom je dat zou doen?
Omdat de Here Jezus er ook alles voor over heeft gehad.
Zijn bloed, zijn leven heeft hij ervoor gegeven!
Voor wie? Voor mensen die zo gelovig zijn, en die het zo graag willen, die het zo goed bedoelen??
Nee. Voor mensen die zo ongelovig zijn, die twijfelen, die helemaal niet willen, die alles verkeerd doen, die er uit zichzelf niets voor over hebben.
Alles er voor over hebben!

*

Ja maar, ik héb er alles voor over.
Ik wíl God met mijn leven dienen.
Maar hoe kun je er nou zeker van zijn?
Hoe kun je nou weten dat je behouden / dat je zalig zult worden / dat je uitverkoren bent?
Mag ik u en jou meenemen naar Paulus' brief aan de Efeziërs.
Daar wordt een lofzang gezongen over de verkiezing. Luister maar:
"Gezegend zij de God en Vader van onze Here Jezus Christus, die ons met allerlei geestelijke zegen in de hemelse gewesten gezegend heeft in Christus.
Hij heeft ons immers in Hem uitverkoren vóór de grondlegging der wereld ..."
Gezegend, zegt Paulus.
Geprezen mogen we ook vertalen.
Maar de vertaling wil laten uitkomen, dat Paulus hier drie keer hetzelfde woord gebruikt: Gezegend zij de God en Vader van onze Here Jezus Christus, die ons met allerlei geestelijke zegen in de hemelse gewesten gezegend heeft.

Paulus, broeders en zusters, jongens en meisjes, wil zeggen:
God heeft ons met allerlei zegen gezegend, nu moeten ook wij zegenen.
Dat is: het prijzen van zijn grote naam; dat is zingen van de uitverkiezing.
Want waarmee heeft God de Vader ons zoal gezegend: "Hij heeft ons immers in Hem uitverkoren vóór de grondlegging der wereld ..."
Dat is het eerste. Dat is Gods eerste zegen.
We kunnen het ook zo zeggen: De uitverkiezing is dé zegen, de grote zegen.
Al het andere dat Paulus in het vervolg van zijn lofzang nog noemt komt uit deze grote zegen voort.
Uitverkiezing om kind van Hem te zijn!
Paulus zegt het zo: "- in liefde heeft Hij ons tevoren er toe bestemd als zonen van Hem te worden aangenomen door Jezus Christus ..."
Uitverkiezing tot verlossing en vergeving!
"- in Hem hebben wij de verlossing door zijn bloed, de vergeving van de overtredingen ..."

Is dat, broeders en zusters, jongens en meisjes, niet geweldig?
Wij praten en denken over uitverkiezing vaak in abstracte woorden, in beelden die we zelf hebben bedacht.
De Bijbel is eigenlijk veel concreter.

Die maakt uitverkiezing heel persoonlijk.
Want wie gelooft is uitverkoren.
Wie uitverkoren is is aangenomen tot kind van God.
Wie een kind van God is is verlost, heeft vergeving ontvangen.
Het zijn allemaal = (is-gelijk) tekens die we mogen zetten.
Daar hoeft niets van ons mensen tussen te komen.
Daar is geen bijzondere ervaring voor nodig.
Wat nodig is is geloof.
Geloof in de Here Jezus Christus.
Vertrouwen in zijn volbrachte werk.
Wie gelooft in de Here, is in Hem uitverkoren.
Zo simpel is het.
Op precies dezelfde manier waarop we met Hem gestorven en opgestaan zijn, zijn we ook in Hem uitverkoren. In Hem.

Want om Hem gaat het in heel de Bijbel.
Hij is de spil, waar het Oude en Nieuwe Testament om draait.
Uitverkiezing in Hem!
God heeft ons immers in Hem uitverkoren.
In Hem - dat is: in zijn Zoon, in onze Here Jezus Christus.
In Hem - die beide woordjes vinden we maar liefst zeven keer in deze lofzang van Paulus.
Uw, jouw, mijn verkiezing heeft plaats gevonden in Hem, in Jezus, onze Heiland.
In Jezus wordt Gods verkiezing openbaar, komt Gods verkiezing voor de dag!
Calvijn heeft in verband met dit woord van de apostel Paulus gesproken over:
Jezus als de spiegel der verkiezing.
Als je gelovig in die spiegel kijkt, dan zie je je verkiezing.
Immers, als ik geloof, als ik in Jezus geloof, dan mag ik weten, dat ik in Hem begrepen ben, dat ik met Hem gekruisigd en met Hem gestorven ben, dat ik met Hem opgestaan en ook dat ik in Hem uitverkoren ben.

Broeders en zusters, jongens en meisjes, hoe moet je je dat nu voorstellen?
De grote engelse prediker Spurgeon gebruikt ergens het beeld van een poort.
Aan de buitenkant staat: Strijdt om in te gaan!
Die woorden lees je als je vóór die poort staat.
Die poort is: Jezus Christus.
En geloven is dan: Door die poort naar binnengaan.
En als je dan binnen bent en je hoofd omdraait, dan zie je - wat je eerst niet kon zien - dan zie je aan de binnenkant staan:
"Gij hebt Mij niet uitverkoren, Ik heb u verkoren."
Onthou dat beeld van die poort, van die deur maar.
Een beter beeld is er - denk ik - niet te geven.
Je kunt pas van verkiezing spreken als je door die poort / door die deur: Jezus Christus bent gegaan, als je gelooft.

*

Maar wat betekent nu dat : uitverkoren zijn?
Eén van de antwoorden die je kunt geven is deze:

Door God - in Christus - uitverkoren zijn wil zeggen: Door Hem in beslag genomen zijn om bij Hem te horen.

Dat is eigenlijk de grondbetekenis van uitverkiezen: In beslag genomen zijn, om voortaan bij Hem te horen!

Neem als voorbeeld een nest met jonge katten of honden: Als je uit zo'n nest een exemplaar mag uitkiezen, pak je één ervan bij z'n nekvel en tilt hem bij de anderen vandaan uit het ouderlijk nest.

Op die manier leg jij beslag op dat dier.

Voortaan hoort het bij je en jij hoort bij dat dier.

Zo is het ook bij Abraham gegaan.

God heeft hem als het ware bij zijn nekvel gepakt en hem uit zijn ouderlijk nest weg getild.

Zo heeft God Abraham aan Zich verbonden en Zichzelf aan hem.

Zo ging het ook bij Israël.

Dat God juist dát volk heeft uitgekozen uit de andere volken wil zeggen dat God dat éne volkje tot zijn bijzonder eigendom heeft gemaakt.

Zo is het, broeders en zusters, jongens en meisjes, ook met óns gegaan.

Wij zijn - door het geloof - in Christus tot Gods eigendom gemaakt.

Uitverkoren zijn is dus door God in beslag genomen zijn, apart gezet zijn, afgezonderd zijn.

Gelovigen zijn daarom aparte mensen.

God heeft u, jou en mij apart gezet - met de bedoeling - dat wij nu voor Hem - ook op een aparte manier zouden leven.

Aparte mensen, in overeenstemming met je aparte positie, ook er een aparte levensstijl op na te houden.

Apart van de wereld. Anders dan anderen.

De apostel Paulus zegt het zo: "Opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor zijn aangezicht."

Dat geeft het doel aan van de uitverkiezing. Iemand heeft dat eens kernachtig onder woorden gebracht: De uitverkiezing is een springplank!

En je weet met een springplank kom je omhoog en kon je vooruit.

De uitverkiezing brengt ons dichterbij de hemel maar ook dichterbij de mensen.

Een springplank. "Opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor zijn aangezicht."

Dat zijn we dus niet: heilig en onberispelijk.

We zijn uitverkoren óm dat te zijn.

Maar hoe kunnen u, jij en ik nu heilig en onberispelijk zijn? I

s dat geen onmogelijke zaak?

Heilig dat is dat aparte van daarnet.

En onberispelijk dan moet je denken aan een offerdier.

Dat moet gaaf zijn, evenals de priester zelf.

Er mag niets op aan te merken zijn.

Valt er wat op u aan te merken? Ben jij gaaf, van binnen en van buiten?

Er is vaak heel wat op christenen aan te merken.

Dat is een publiek geheim.

Ja, er zal misschien wel wat te veranderen zijn, maar het volmaakte zullen we wel nooit bereiken.

We zijn nu eenmaal niet volmaakt en we worden het ook niet of denk je van wel?

Daarom, bedoelt Paulus misschien iets anders? Ja, natuurlijk.
We zijn heilig en onberispelijk in Hem in wie we ook verkoren zijn.
God rekent ons in Jezus Christus als volmaakte mensen.
Zo gezien gaat het om niets minder dan een geschenk.
Een geschenk dat we met het grote geschenk: de Here Jezus Christus ontvangen.
Dat geschenk is echter ook een opdracht:
Wees wat je bent in Christus: heilig en onberispelijk!
Laat zien dat je bij Hem hoort!

*

Maar nu de kern van de preek: Kun je zeker zijn van je uitverkiezing, van je behoud?
Nee, zegt de echte Rooms Katholiek.
Hier op aarde heb je geen heilszekerheid.
En omdat je niet zeker weet óf je behouden wordt, moet je goed je best doen, moet je werken en nog eens werken.
Je staat bij God in rekening-courant.
Je moet proberen dat er net iets meer goede daden op de credit-zijde staan dan slechte daden op de debet-zijde.
Misschien zul je dan behouden worden!

Kun je zeker zijn van je uitverkiezing, van je behoud?
In de rechterflank van de gereformeerde gezindte zal men zeggen: Een mens kan weten dat hij behouden is, maar dat is een bijzonder voorrecht dat de HERE alleen aan enkelingen schenkt.
Daar is eigenlijk een heel bijzondere, een extra openbaring voor nodig.
Als de HERE je dat geeft dan ben je behouden, en dan mag je daaruit leven.
Op grond van die bijzondere openbaring is je kostje voor de eeuwigheid gekocht.
Ik zeg het zo met een bepaalde bedoeling.
Immers op deze wijze hebben we de Here Jezus Christus niet nodig.
Je behoort dan immers tot de geestelijke elite, ver verheven boven de schare die het niet kent.

Kun je zeker zijn van je uitverkiezing, van je behoud?
Afwachten maar? Zuchtend met de armen over elkaar?
Och mocht het nog eens staan te gebeuren dat de HERE het mij laat weten dat ik behouden ben.
Kun je zeker zijn van je uitverkiezing, van je behoud?
Ja, broeders en zusters, jongens en meisjes, als we het Nieuwe Testament lezen, als we heel de Bijbel lezen, dan is er slechts een positief antwoord mogelijk.
Dit weet ik, dat God met mij is! zingt de dichter van Psalm 56.
Abraham is er zeker van.
Paulus schrijft: Ik ben verzekerd dat niets mij zal kunnen scheiden van de liefde van God in Christus Jezus.
Wij wéten dat wanneer het aardse huis van ons lichaam wordt afgebroken, wij een gebouw van God hebben, in de hemelen, niet met handen gemaakt, een eeuwig huis!
(2 Corintiërs 5:1)

Dat is tenminste taal van een man die - hier en nu - zeker was zijn behoud en van zijn eeuwige toekomst.

Een mens, broeders en zusters, jongens en meisjes, kan weten dat hij behouden is door het geloof, op grond van Gods Woord dankzij de Geest.

Die getuigt met onze geest dat wij kinderen Gods zijn en als wij kinderen zijn dan zijn wij ook erfgenamen; erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus. (Romeinen 8)

Het kenmerk van het geloof is dat het zekerheid biedt.

Maar als ik het nou niet zeker weet, ben ik dan geen gelovige?

Het geloof is zeker, maar het is niet zeker van zichzelf, van eigen geloof, eigen geloofskracht.

Maar het is wél zeker van de vastheid van Gods beloften!

Dat levende geloof werkt daar waar het Woord van God aanslaat.

Waar de vonk van dat Woord overspringt.

Alleen in de omgang mét en het luisteren náár Gods Woord zullen we weten of we uitverkoren / of we behouden zijn.

Daarom, broeders en zusters, jongens en meisjes, als het Woord van God bij u thuis dicht blijft en als je oor en je oog gesloten en je hart afgegrensd is dan zul je nooit zeker kunnen zijn.

We geloven niet in ons geloof, maar we geloven in de belofte van de HERE zelf.

Het anker van ons levensschip moet buitenboord.

Pas als het anker buiten vastligt kan het binnenboords rustig worden en kan je je veilig voelen.

Kun je weten dat je uitverkoren / dat je behouden bent?

Gode zij dank dat kan: door het geloof, uit genade, door de Geest.

*

Ja maar, de Leerregels van Dordrecht noemen toch in artikel 12 de onmiskenbare vruchten van de verkiezing?

Dat is nou de praktische toepassing.

Daar krijgt de verkiezing handen en voeten.

Vruchten van de verkiezing, die in Gods Woord worden getoond - zoals het echte geloof in Christus, de kinderlijke vreze, droefheid naar Gods wil over de zonde, honger en dorst naar de gerechtigheid enz. - "

Mag ik het vanmiddag iets anders zeggen?

Wanneer je honger hebt naar het Woord van God, je wilt er steeds méér van weten;

wanneer je dorst hebt naar het water van het eeuwige leven met God;

wanneer je niet meer kunt leven zonder de Here Jezus;

wanneer je verdriet hebt over je zonden ... dan mag je daar de vruchten zien van Gods verkiezing.

Dan heb je geen bijzondere openbaringen, speciale teksten of ervaringen nodig, maar dan wandel je op de vaste weg, de smalle weg van het Koninkrijk van God.

En al die andere moeilijke vragen dan?

Daar over vertelt ds. B.van Ginkel in een verhaal over Katwijk en de uitverkiezing.

‘Een Katwijker visser is voorzitter van de jongelingsvereniging.

Nu had men op die vereniging een vragenbus en op een avond wilden de jongens hun oude voorzitter eens proberen vast te zetten met moeilijke vragen.

Eén van die moeilijke vragen die uit de vragenbus rolde was:

Als er een uitverkiezing is, als toch al van te voren vaststaat wie er naar de hemel gaan en wie niet, heeft het dan nog zin om te bidden?

De schipper begon met zijn jongens iets te vragen.

Hij vroeg: Jongens, de zee, die grote zee, waar wij op varen, is dat een schepping van God?

Natuurlijk kwam prompt het antwoord: ja.

Jullie weten, dat ik elk seizoen met mijn botter uitvaar op zee, die grote schepping van God.

Zo voeren wij een paar maanden geleden uit met het sleepnet om platte vis, zoals bot en schol, te vangen.

Jullie zullen weten, dat die platte vis zwemt op de bodem van de zee.

Het sleepnet is daaraan aangepast.

Er is een balk aan bevestigd die langzaam over de bodem van de zee wordt gesleept.

De schollen worden bang, zwemmen naar boven en worden dan opgevangen in het net achter de balk.

Wij waren op zee met het sleepnet en op een morgen zeiden een paar matrozen: Schipper, wat hebben we hier een mooi zee-tje, als we het net eens uitwierpen.

Ik keek naar de zee en schudde mijn hoofd: Nee, zei ik, hier gaan we niet vissen.

Waarom niet?, vroegen de matrozen.

Wel, omdat het hier te diep is, veel te diep, hier raken onze sleepnetten de grond niet.

Als de balk de grond niet raakt, is er geen vis die naar boven zwemt; en straks zitten we met een leeg net.

Na dit verhaal kwam de toepassing: Kijk jongens, zei de schipper, de Bijbel is als die zee, het is een schepping van God.

Maar er zijn gedeelten in de Bijbel waar onze netten de grond niet raken.

Jullie proberen vanavond mij zover te krijgen, dat ik een antwoord prakkiseer op allerlei moeilijke vragen.

Je weet, wat er dan gebeurt, dan werpen wij het net uit in het water dat te diep is; dan gronden onze netten niet en komen we met niets thuis.

Ik heb een beter voorstel: Ik lees in dezelfde Bijbel: "Wendt u naar Mij en wordt behouden, en: Komt allen tot Mij die vermoeid en beladen zijt."

Jongens, dat is een mooi stukje zee.

Gooi in die teksten je netten maar uit.

Daar voel je grond en kom je met een volle boot de haven binnen.'

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 9 oktober 1994

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !